หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 9

บทสรุป

จากที่ได้ศึกษาตั้งแต่บทแรกจนบทสุดท้าย จะกล่าวได้ว่าในเขตพื้นที่โครงการมีลักษณะภูมิประเทศที่คล้ายคลึงกัน คือส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ซึ่งได้แก่ที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำสุพรรณบุรี ลักษณะของพื้นที่แบบนี้ทำให้เกิดการคมนาคมหลายลักษณะ ทั้งทางน้ำและทางบก โดยที่การลงทุนในเรื่องของการคมนาคมเพื่อให้เข้าถึงพื้นที่โครงการ สามารถทำได้โดยไม่ต้องอาศัยการลงทุนเพิ่ม

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากร มักจะอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึง หรือบริเวณที่เป็นเกาะ เช่นบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา หรือบริเวณสองฝั่งแม่น้ำเป็นต้น ลักษณะการตั้งถิ่นฐานเช่นนี้ทำให้เส้นทางน้ำกลายเป็นปัจจัยสำคัญทั้งในการอุปโภคบริโภค และการคมนาคม ในขณะเดียวกัน อารยธรรมและความเจริญต่าง ๆ ในอดีต ก็มีส่วนผูกพันอยู่กับเส้นทางน้ำมาก เช่นประเพณีการแข่งเรือ การเล่นสักวา หรือแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและศาสนสถาน ก็มักจะอยู่ริมฝั่งน้ำเป็นต้น

การคมนาคมทางบกในเขตพื้นที่โครงการทำได้สะดวก เพราะมีทางหลวงหมายเลข 1 หมายเลข 4 และหมายเลข 39 ทำให้การคมนาคมระหว่างภาคทำได้สะดวก นอกจากนั้นยังมีเส้นทางรถไฟตัดผ่านจังหวัดทั้ง 3 อีกด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการคมนาคมในเขตพื้นที่โครงการทำได้สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ

แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นประเภทโบราณสถานและศาสนสถาน ซึ่งมักจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองของทั้ง 3 จังหวัด เมื่อได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้ ปรากฏว่ากลุ่มของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จะอยู่ในเขตเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพสูงเหล่านี้ควรจะได้นำมาพัฒนาก่อน เพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับรองรับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

จะเห็นได้ว่าเมืองมีส่วนผูกพันกับกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก การเพิ่มของประชากรในเมืองจะมีผลต่อการเพิ่มพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อันจะทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่เขตโบราณสถาน จึงควรจะมีการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย ในขณะเดียวกันทางด้านความพร้อมในการให้บริการของเมือง ปรากฏว่าจังหวัดนครปฐมมีความพร้อมมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดนครปฐมมีกิจกรรมทางการค้า ธุรกิจ และการศึกษา และเมื่อพิจารณาทางด้านที่พักแรม อันได้แก่โรงแรมนั้น ทั้ง 3 จังหวัดยังไม่มีความต้องการที่พักแรมเพิ่มจนถึงปี 2528 ซึ่งความต้องการที่พักนั้นคาดประมาณการจากผู้ที่พักในโรงแรม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่นักท่องเที่ยว ดังนั้นเมื่อเกิดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการแล้ว ความต้องการการพักแรมอาจจะเพิ่มขึ้นก็ได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เสนอแนะแนวนโยบายของการสร้างที่พักแรม ในลักษณะเรือนพักรับรอง(Guest house) แบบไทย ๆ ซึ่งควรจะค่อยๆ สร้างเพิ่มจำนวนที่ละน้อย จนกว่าจะเพียงพอกับความต้องการ สถานที่ที่แนะนำให้สร้างเรือนพักรับรองคือในบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา เพราะเป็นสถานที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของโบราณสถาน

ในด้านตลาดการท่องเที่ยวนั้นปรากฏว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวในพื้นที่โครงการสำรวจได้ยากมาก ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการท่องเที่ยวเป็นแบบไปเช้าเย็นกลับ เพราะที่ตั้งของจังหวัดเหล่านี้อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร ประกอบกับในพื้นที่ไม่มีสิ่งดึงดูดใจที่จะให้นักท่องเที่ยวค้างคืน ดังนั้นในการสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวจึงได้สำรวจจากสถานที่ที่คาดว่า นักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด ซึ่งได้แก่ วัดพระมงคลบพิตร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพระปฐมเจดีย์ในจังหวัดนครปฐมเป็นต้น สถานที่เหล่านี้คาดว่านักท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดจะมาชมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะสำรวจได้ง่ายกว่า เพราะมีการบันทึกสถิติไว้ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ในการคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต จึงเป็นตัวเลขขั้นต่ำเท่านั้น ที่จะได้นำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการนี้ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น จะอยู่ในมือของนายทุนเจ้าของกิจการที่มีส่วนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยว เจ้าของเรือท่องเที่ยว หรือเจ้าของร้านอาหารใหญ่เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ซึ่งได้แก่เกษตรกร ซึ่งเปรียบเสมือน

กับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว กลับได้รับผลประโยชน์น้อยมาก ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 5 ดังนั้นในเรื่องของการกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตพื้นที่โครงการ จึงได้พิจารณานโยบายในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 20 % ให้เป็นประมาณ 30 % ในส่วนของการผลิตสินค้าศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง และอัตราส่วนร้อยของรายได้นี้อาจจะเพิ่มขึ้นได้อีกจากการสร้างแหล่งงานในด้านอื่น ๆ เช่นการจ้างเพื่อการแสดง หรือการจ้างเจ้าหน้าที่คนงาน เกี่ยวกับการบริการเป็นต้น ซึ่งรายละเอียดและความเป็นไปได้ควรจะเป็นการศึกษาในขั้นผังแม่บท (Master Plan) ต่อไป

แนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการทั้ง 3 จังหวัด ในระยะยาว โดยการจัดเตรียมควรจะเริ่มในระยะสั้น เพราะในระยะสั้นนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะของการท่องเที่ยวให้แตกต่างไปจากเดิมได้ ดังนั้นเมื่อได้มีการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อมแล้ว ในระยะยาวก็สามารถที่จะกำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวให้เป็นทิศทางที่ต้องการได้ โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะทำให้เกิดการพักเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 1 คืน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือนครปฐม จากการใช้การกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวให้เป็นตัวนำ ให้เกิดการพักพร้อมกับการพัฒนาหรือสร้างปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดการพัก เช่นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดตั้งโครงการเรือนพักรับรอง หรือการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมที่มีการขายและแสดงผลผลิต และการแสดงศิลปประเพณีพื้นเมืองให้นักท่องเที่ยวชม ทั้งนี้การเสนอแนวทางในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวนี้สามารถกระทำได้ทั้งในระดับนานาชาติ และระดับท้องถิ่น ขึ้นอยู่ลักษณะและการกำหนดค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง และความต้องการของนักท่องเที่ยว

การศึกษาในครั้งนี้คาดว่าจะสามารถเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาต่ออย่างละเอียดในขั้นการวางผังแม่บท (Master Plan) และการศึกษาความเป็นไปได้ (Fgasibility Study) ต่อไป